

SEMBRANT ESTRATÈGIES, PROPOSTA INCLUSIVA DES D'UN CENTRE D'EDUCACIÓ ESPECIAL

Núria Triola, Ester Plana, Teresa Pijuan, Judith Rabat, Anna Rodríguez
Programa de suport per a la inclusió a alumnes amb TEA/TC
Centre d'educació especial Joan XXII d'Olot i Comarca

RESUMEN

Relatamos una propuesta inclusiva para alumnos con Transtorno del Espectro Autista realizada desde un centro de educación especial, unos centros que son normalmente considerados como segregadores. Desde nuestro centro creemos que a lo largo de los años los técnicos de las escuelas especiales, como resultado de los conocimientos adquiridos por la formación y por la propia práctica educativa, estamos totalmente preparados para poner nuestra especialización a disposición de los alumnos con discapacidad que están matriculados en centros ordinarios. Gracias a estos conocimientos y a la atención continua de la diversidad, hemos elaborado estrategias de funcionamiento de aula, de trabajo corporativo y adaptaciones específicas que, aplicadas en las aulas, ayudaran a la inclusión de los niños y niñas con discapacidad.

ABSTRACT

We report an inclusive proposal for students with Autism Spectrum Disorder made from a special school, schools which are usually considered as segregationists. In our centre we believe that over the years and as a result of the knowledge acquired by training and educational practice itself, we, the technicians, are fully prepared to put our expertise available to students with disabilities who are registered in mainstream schools. Thanks to this expertise and continuing focus of diversity, we have developed strategies for classroom work, corporate work and specific adaptations that, when applied in classrooms, will contribute towards the inclusion of children with disabilities.

PRESENTACIÓ DE L'ESCOLA OBERTA A L'ENTORN PER A LA INCLUSIÓ

El Centre d'Educació Especial Joan XXIII d'Olot i comarca és un centre privat concertat, el titular del qual és el Patronat Joan Sellas i Cardelús. En el centre atenem alumnes amb discapacitat psíquica de la comarca de la Garrotxa. L'edat dels alumnes atesos és de tres a vint-i-un anys.

Pel fet de ser un centre d'àmbit comarcal, durant tota la nostra trajectòria hem atès discapacitats molt diverses, segons les necessitats de la zona. Aquests fets ens fan estar molt vinculats als canvis educatius de la zona i ens acosten a la realitat de la zona educativa, mostrant la voluntat de ser participants en el acord i treballs que en ella es generen, col·laborant amb els agents implicats i participant del projecte inclusiu.

És habitual, doncs, oferir el nostre coneixement, especialització i estructura per assolir els canvis que es proposen, així com és habitual també que els organismes del territori ens coneguin i comptin amb l'especialització del centre, quan es creu necessari.

El treball realitzat al llarg d'aquests anys ens porta a tenir unes potencialitats que es generen a partir de la pròpia tasca. Hi ha una estructura de treball del centre molt qualificada degut a l'experiència i la formació sempre lligada a les necessitats reals, amb una bona cohesió de grup que ens ha permès tenir un ideari comú que porta una línia de treball consensuada. Un dels punts forts del centre és la creença que un bon treball en xarxa possibilita la màxima eficàcia per a l'atenció dels alumnes i generar els mecanismes per a la inclusió en els espais ordinaris. També cal destacar la organització interna i flexible del centre que permet atendre amb qualitat els alumnes matriculats en el centre i poder estar col·laborant en atendre necessitats

pel que fa a les persones amb discapacitat de la zona.

El nostre centre ofereix diversos serveis que vetllen per la inclusió dels alumnes a la nostra comarca. Aquests serveis són:

- **PGS:** Durant els cursos 94-95 i 95-96 es van realitzar programes de garantia social per alumnes amb retards significatius derivats de causes socials i que han abandonat el circuit escolar i en situació de risc, per tal de tornar-los a motivar i preparar-los per a l'accés al món del treball.
- **Escolaritzacions compartides:** Es van iniciar el curs 90-91. Aquest tipus d'escolarització es realitza tenint en compte les capacitats i la socialització dels alumnes amb previ dictamen de l'alumne, realitzat per l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic de la Garrotxa i signat pel Director Territorial dels serveis educatius de Girona.
- **Programa Pont:** Es va iniciar el curs 2005-2006 per alumnes de setze a vint-i-un anys. Aquest és un programa educatiu per tal de fer un bon traspàs a la vida adulta. En el programa es desenvolupa el currículum de les àrees instrumentals significatives i de les habilitats socials i laborals, amb l'objectiu final que estiguin preparats per incloure's al món laboral preferentment normalitzat en la mesura que sigui possible.
- **Lleure i oci:** Des del CEE s'ofereix el suport a persones amb discapacitat per a que accedeixin a activitats de lleure i oci desenvolupant al màxim els seus interessos dins l'entorn normalitzat que s'ofereix des dels serveis del municipi.
- **Suport a alumnes amb TEA:** El curs 2009-2010 vam iniciar el programa de suport per alumnes amb TEA a

l'escola ordinària per tal de col·laborar amb la inclusió en l'entorn ordinari actuant en els tres àmbits que la propicien, l'alumne, l'aula i el professorat.

- **Programa de suport per alumnes amb TEA/TC:** durant el curs 2010-2011 se'ns ha concedit i estem portant a la pràctica aquest programa de suport per a col·laborar amb els centres ordinaris a la inclusió d'alumnes amb TEA/TC.
- Aquest programa és el que presentem en aquest article.

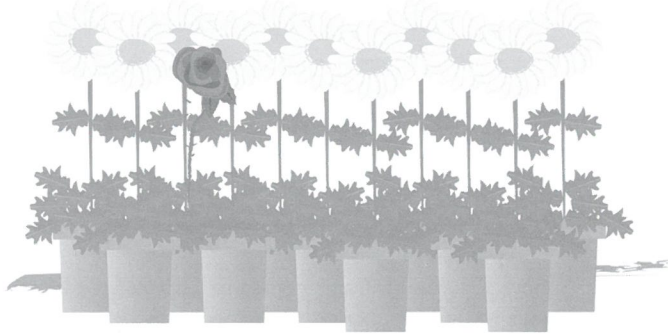
Ens agradaria, abans d'exposar la nostra experiència, explicar un breu conte que pot ajudar a la reflexió sobre la nostra pràctica educativa, o que podria ser la concreció del debat sobre la inclusió dut a terme en el nostre centre.

Amb aquesta breu història intentem plasmar l'objectiu del programa de suport per alumnes amb TEA/TC. Creiem que per a una bona inclusió d'aquests alumnes, no hem d'actuar solament en el nen o nena, sinó en tot l'entorn que serà qui finalment li proporcionari les eines i la cura perquè es senti un alumne més de l'aula, plenament inclòs.

CONTE DEL JARDINER

Era una vegada un jardiner que cuidava amb molta cura unes flors que tenia a l'hivernacle.

Tenia testos i testos de margarides amb un botó daurat al mig que gairebé brillava i els pètals blancs vellutats d'una harmonia immensa. Les tiges s'enlairaven orgullosos aguantant les seves flors, i un test rere l'altre s'ajuntaven les fulles dentades d'una simetria exquisida i feien un tapís de verd intens.

El planter del jardiner havia arribat a l'excel·lència gràcies al coneixement que tenia sobre la terra que es necessitava, la mesura adequada de l'adob, la quantitat de rec que necessitaven i procurant que cap agent extern (mosques, mosquetes, mosquits i altres plagues) trenquessin el procés de creixement.

En sabia tant que fins i tot va escriure llibres, va realitzar programes d'observació, de creixement i de cura. També va fer taules de control i de millora per aconseguir treure cada vegada un producte millor.

La seva experiència i els resultats obtinguts es van anar estenent a tots els veïns del poble i van creuar fronteres.

Un dels seus veïns tenia una planta que no aconseguia fer créixer, i les flors, quan en feia, es pansien ràpidament. Coneixedor de l'experiència del jardiner li va portar la seva planta perquè la

cuidés i en traïes uns resultats més òptims.

El jardiner va acceptar el repte i va iniciar tots els processos que aplicava a les seves precioses margarides, però cap dels intents preestablerts donava resultat.

Acostumat a investigar i a estimar les plantes, va canviar la mesura de l'adob, la va posar en un lloc més assolellat, li va variar l'estona de rec, li va barrejar una altra terra... i després d'oferir-li una atenció més personalitzada la flor per fi va néixer...!!!

Va quedar molt estranyat, aquella flor feia una olor diferent, quasi molestava de tanta olor que feia, la tija no s'enlairava dreta sinó que era tortuosa i a més punxava, i els pètals!?, els pètals no havien sortit blancs.

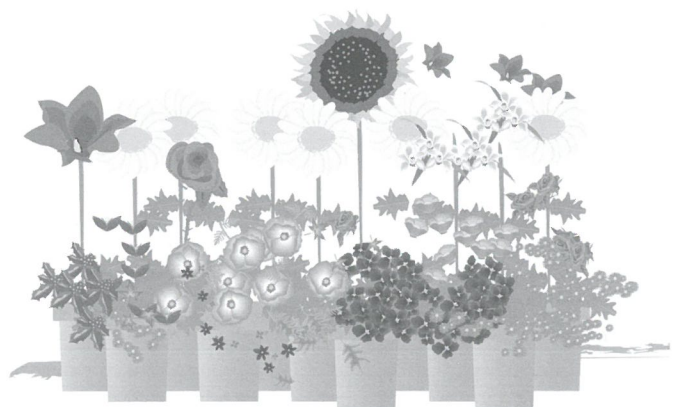
Aquella flor desentonava enmig de la homogeneïtat que havia aconseguit amb les margarides, demanava una atenció diferent i havia de dedicar-hi més temps. Que cansat -va pensar- , no tinc recursos ni temps per a cuidar la flor vermella, destaca massa i fa massa olor...

Era la diferent del grup, sempre se la veia, ressaltava massa i, fins i tot, perdia molt ràpid la flor i la fulla, i l'havia de podar.

A mida que creixia la seva saviesa, més veïns i gent d'arreu li portaven les seves plantes i no es va donar per vençut, sempre va acceptar el repte, va seguir investigant i variant els mètodes, aportant a cada planta el que necessitava. Poc a poc l'hivernacle es va anar convertint en un immens tapís de colors. Unes plantes tenien les flors de color rosa, altres eren violetes, algunes grogues... unes eren petites, les altres grans i algunes mitjanes, algunes creixien molt ràpidament, altres poc, altres molt lentament, i fins i tot va descobrir que les margarides no són totes iguals.

I en aquesta diversitat, la primera flor diferent que va tenir (que per cert era una rosa) ja no molestava la seva olor, i va entendre perquè la rosa tenia la tija espinosa i el seu color era vermell.

L'hivernacle amb tanta diversitat era un veritable jardí ple d'olors i colors, on cada planta necessitava una cura diferent, on les plantes més dèbils encara que creixessin més lentament o a vegades no florissin amb l'atenció que necessitaven, tenien el seu lloc en el jardí.

PROGRAMA DE SUPORT PER ALUMNES AMB TEA/TC

El programa és possible quan s'han creat les sinergies i la xarxa per actuar conjuntament en benefici de l'alumne.

És molt important el treball i el consens en les actuacions, entre el/la tècnic/a del programa de suport, el centre on està matriculat l'alumne, l'EAP i altres serveis que atenguin al nen/a.

La finalitat primordial és crear un funcionament enxarxat que sigui tan evident i necessari, que funcioni per sí sol, i que si es produeixen canvis en les persones que en formen part, la xarxa es mantingui i continuï el treball.

És molt important també corresponsabilitzar la família en el treball, que en definitiva és l'únic element estable a la xarxa.

• QUÈ PRETENEM?

Ajudar a la inclusió dels alumnes amb TEA/TC, actuant en els tres àmbits que ho propiciaran:

- Àmbit individual: Cercar i definir les estratègies i recorreguts a utilitzar en el seu procés educatiu, per tal que en formi part amb el mínim d'angoixes.
- Àmbit grupal (aula/ companys): Cercar i definir les estratègies, recorreguts i activitats per tal que els companys tinguin a l'alumne amb TEA com un company més. A la vegada, crear el clima d'aula que permeti que l'alumne amb TEA no quedi aïllat dels seus companys.
- Àmbit professional: Proveir de les eines necessàries perquè els professionals que tenen relació amb l'alumne el puguin atendre adequadament, i puguin accedir al suport i estratègies oportunes minimitzant l'impacte en l'entorn escolar (tutor, mestres especialistes, claustre, etc.)

• QUI FORMA PART D'AQUEST SERVEI?

Aquest equip està format per persones especialistes en el Trastorn de l'Espectre Autista. Els professionals que en formen part són:

- Mestres d'educació especial que realitzen el modelatge a l'aula.
- Logopeda, en el cas d'implantar sistemes alternatius i/o augmentatius de comunicació.
- Psicòloga, en les intervencions de modificació de conducta i autorregulació emocional.

L'atenció es realitza en el centre on està matriculat l'alumne, per generar els canvis necessaris en tots els àmbits per tal de realitzar una bona inclusió.

• QUÈ OFERIM?

- Assessorament al claustre de professors sobre les diferents metodologies pel tractament d'alumnes amb TEA/TC, per tal que l'alumne pugui estar a l'aula que li correspon, de la forma menys traumàtica possible.
- Informar el mestre tutor del que implica tenir un alumne amb TEA i/o trastorn de conducta a l'aula.

- Col·laborar en l'elaboració del Programa Individualitzat (PI).
- Treballar conjuntament, amb el centre ordinari, protocols d'observació, fitxes abc, convenis de comportament... per al treball dels problemes de conducta i autoregulació emocional.
- Coordinació amb els serveis que interactuen amb l'alumne per a realitzar un bon treball en xarxa (CO, EAP, CS-MIJ, Serveis Socials, pediatria,...)
- Atendre les famílies oferint xerrades, grups de treball, etc.
- Col·laborar en la presa de decisions sobre la promoció i acreditació dels alumnes.
- Acompanyament a l'alumne en activitats esporàdiques que li representen un nou repte (excursions, activitats fora del centre, inici en el menjador escolar...) per a observar quina és la seva interacció i buscar les millors estratègies.
- Coordinació amb l'equip de mestres que treballa amb l'alumne amb TEA/TC per a crear i plantejar estratègies i protocols d'actuació amb l'objectiu d'optimitzar la seva evolució:
 - o Observació directa/indirecta de l'alumne.
 - o Activitats específiques individuals i de grup per a aplicar el currículum establert i crear una socialització adequada.
 - o Coordinació del seguiment i la valoració de l'alumne, de la interacció i l'acceptació del grup envers l'alumne i del funcionament de l'aula, per tal que aquesta es vagi transformant en un tot compost per la diversitat que la integra i no pas en un grup homogeni amb un alumne amb necessitats educatives especials greus i permanents.
 - o Participació amb el mestre tutor i/o l'equip de mestres, per tal de crear les estratègies comunicatives i els materials necessaris, per potenciar la comunicació i el seguiment del currículum.
 - o Creació d'eines d'avaluació per determinar el progrés de l'alumne de forma individual i en la relació en l'aula.
- Elaboració juntament amb el mestre tutor de les pautes i rutines necessàries per tal que l'alumne segueixi el ritme habitual de l'aula sense angoixes.
- Recerca i creació juntament amb el mestre tutor del millor sistema de comunicació per l'alumne, per tal que aquest pugui realitzar demandes i pugui expressar les seves necessitats.
- Formació específica al professorat del centre per la creació de material per l'alumne i de sistemes alternatius i/o augmentatius de comunicació per tal de millorar la interacció i la comprensió mútua.
- Recolzament posterior per resoldre noves necessitats en la intervenció educativa de l'alumne.

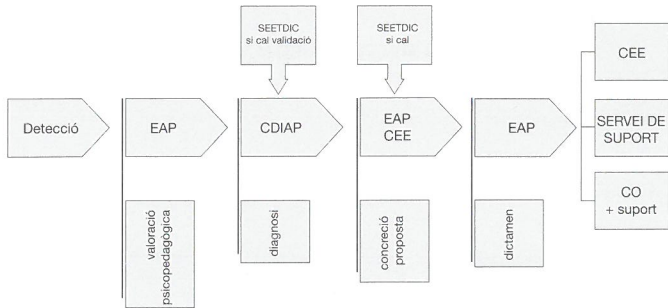
• CIRCUIT DE DERIVACIÓ

En el moment de començar el programa, el primer que vam tenir en compte va ser definir els alumnes que es podien acollir al servei.

Conjuntament amb l'EAP de la zona, es va acordar que, pel que fa

als alumnes, no sols hi havia d'haver sospita de TEA/TC, sinó que també havien d'estar diagnosticats pels serveis competents. Calia doncs, preveure la derivació.

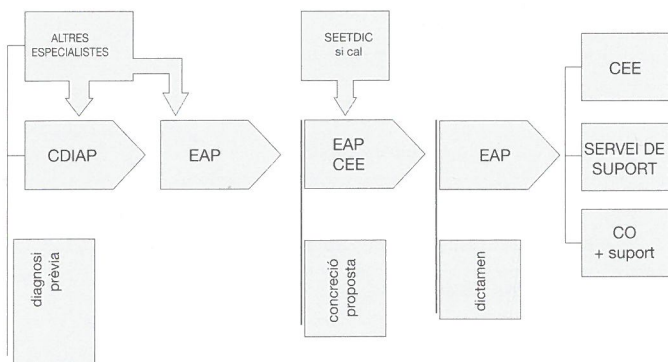
Alumnes sense diagnòstic:

Un cop feta la detecció, des de qualsevol servei, l'EAP realitza la valoració psicopedagògica i fa el traspàs al CDIAP o al CSMIJ, segons l'edat de l'alumne, perquè realitzi el diagnòstic.

En el cas que ja estigui diagnosticat, l'EAP en fa la valoració i en dictamina l'escolarització.

Alumnes amb diagnòstic:

En les dues situacions, la derivació pot ser diversa. Un cop valorat el grau d'afectació, les atencions externes que té l'alumne i els recursos del centre on està matriculat, es dictamina si és millor que l'atenció es faci només al CEE, al centre ordinari amb els suports generats al propi centre, o bé és necessari la intervenció del servei de suport per a la inclusió.

• FASES D'ACTUACIÓ

Una vegada realitzada la derivació, es comença la intervenció. És molt important en les primeres reunions, que el centre on està matriculat l'alumne entengui i comparteixi que la nostra funció en el moment d'entrar a l'aula, no és substitutòria dels vetlladors o altre personal de suport.

Cal explicar que no és un servei permanent per a tota l'escolarització d'aquell alumne i que la funció és detectar i donar models d'organització d'aula, d'estratègies educatives, de pautes d'intervenció, d'adaptacions de l'espai de les tasques... perquè en un

temps no molt llunyà, el centre per si sol pugui atendre l'alumne amb aquestes problemàtiques.

Sota aquestes premisses, la nostra intervenció l'emmarquem en tres fases.

En la primera fase, el professional del servei de suport entra a l'aula i a altres espais de l'escola per tal de realitzar la observació de com actua l'alumne amb TEA/TC, quina és la relació cap als companys i quina és la relació d'aquests cap a ell.

També s'observa amb qui crea vincles i en quines activitats el nen interactua o es neguiteja. I també s'observa quins elements, activitats, relacions, objectes... li interessen, que posteriorment s'utilitzaran com a motivadors.

Fase 1: CONEIXEMENT
<p>En aquesta primera fase es treballa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Traspàs d'informació de l'alumne per part de l'EAP cap als diferents professionals, mestre d'educació especial i professional TEA. • Acordar conjuntament tutor, EAP, professional TEA i mestre d'Educació Especial l'horari d'intervenció i els objectius (recollits al PI). • Observació directa/indirecta de l'alumne. • Coordinació entre tutor, EAP, professional TEA i mestre d'Educació Especial per tal d'analitzar i emmarcar les conductes de l'alumne amb TEA/TC i donar les estratègies d'actuació. • Proposta d'actuació i revisió dels objectius proposats inicialment en el PI. • Col·laborar en l'elaboració conjunta del PI. • Activitats específiques individuals i de grup. <p>Coordinació trimestral amb els serveis que interactuen: EAP, CDIAP, CSMIJ, pediatria, SEETDIC...</p>

La segona fase té la funció de modelatge. L'objectiu principal és que els mestres i altres especialistes que atenen l'alumne amb TEA/TC vagin incorporant, en l'actuació diària, les estratègies observades que ha realitzat el tècnic del servei de suport. Conjuntament es generen els canvis necessaris, tant en l'espai com en les metodologies, perquè l'aula funcioni tenint en compte la diversitat i per tant, l'alumne amb TEA/TC.

És la fase en que es posa més intensitat, ja que és en el moment on el mestre i especialistes s'enfronten a aplicar les pautes i activitats perquè el nen s'inclogui amb normalitat a l'aula. És evident doncs, que cal anar amb molta cura per no ferir sensibilitats, i promoure els canvis un cop estan consensuats i acceptats per l'escola i la família. L'especialista del nostre suport condueix les propostes, observa els canvis que es generen i assessora en els dubtes i els materials.

També es col·labora en la creació de diferents materials (plafons de comunicació, taules de rutines, pautes d'observació, adaptació defitxes...)

Fase 2: MODELATGE

En aquesta segona fase s'ofereix:

- Traspàs de rol. Modelar l'entorn de l'alumne (professors, espai, etc.).
- Observació directa/indirecta de l'alumne i el professorat.
- Seguiment de l'alumne.
- Coordinació del seguiment.
- Participació amb els mestres per tal de crear estratègies comunicatives i materials necessaris.
- Assessorament sobre les diferents metodologies pel tractament d'alumnes amb TEA/TC
- Inclusió de l'alumne a l'entorn pròxim.

Oferta de models, estratègies i eines perquè els professionals puguin aplicar-ho a l'aula.

En la tercera fase proposem el distanciament del servei, el centre on està matriculat l'alumne té les eines necessàries per conèixer el/la nen/a amb TEA/TC, i ja ha incorporat a l'aula els canvis i les estratègies per poder-lo incloure amb el mínim d'angoixes. L'especialista del suport no va al centre cada setmana, tot i que manté la coordinació per ajudar a consolidar els canvis i actuar si es produeixen problemes quan hi hagi situacions noves.

Fase 3: DISTANCIAMENT

En aquesta fase s'ofereix:

- Seguiment puntual de l'alumne.
- Coordinació del seguiment.

Intervenció directe quan hi hagi canvis.

La temporalització de les fases i de la intervenció del servei de suport és variable segons cada alumne i cada centre, però la proposta té un inici i un final que es produirà quan el centre ordinari hagi generat el canvis necessaris per a la inclusió.

La personalització de l'educació implica el reconeixement de diferents ritmes d'aprenentatge i de diferents tipus de participació, i no necessàriament, ni només, una atenció individual, sinó que suposa adreçar una mirada més personalitzada envers l'alumne/a i l'entorn, que permeti identificar millor les barreres a l'aprenentatge i la socialització que està afrontant el nen o la nena, concretant i activant la reorganització dels recursos materials, humans, pedagògics i organitzatius per aconseguir la seva millor atenció. La inclusió serà real quan entre tots els agents implicats en l'educació aconseguim actuar tenint en compte la diversitat de l'aula, el nen o la nena passaran a ser un més que també pot avançar segons les seves capacitats i necessitats... com els altres.

PROTOCOLS DE TREBALL

Una vegada hem començat a intervenir en les diferents escoles, hem elaborat diferents documents:

- **Observació inicial:** aquesta observació es realitza en diferents dies, diferents aules i diferents tècnics. És una observació que no pretén ser diagnòstica i ens situa en els diferents comportaments que pot tenir l'alumne dependent de cada circumstància, persona o activitat.

L'anàlisi de la observació ens permetrà definir el funcionament d'au-

la, les estratègies, les adaptacions i els motivadors que posteriorment ajudaran a que el mestre de l'aula modifiqui o iniciï per atendre l'alumne sense retirar-lo del context general de funcionament.

Cada apartat està separat per poder fer la mateixa observació en diferents espais o situacions i en diferents dies.

OBSERVACIÓ INICIAL ALUMNES AMB TEA

Nom de l'alumne: _____

Data de naixement: _____

Aula: _____

Curs escolar: _____

Data de la observació: _____

Persona que la realitza: _____

Lloc on es realitza: _____

COMPORTEMENT SOCIAL

INTERÈS SOCIAL:	si	no
• Prefereix estar sol.		
• Mostra afecte als adults referents.		
• Mostra afecte als companys d'aula.		
• Mostra afecte als altres adults		
• Mostra atenció a l'adult referent.		
• Mostra atenció als companys d'aula.		
• Mostra atenció als altres adults.		
• Respon als adults referents.		
• Respon als companys de l'aula.		
• Respon als altres adults.		

INICIATIVES SOCIALS:	si	no
• Realitza iniciatives socials amb adults referents.		
• Realitza iniciatives socials amb els companys d'aula.		
• Realitza iniciatives socials amb altres adults.		
• Realitza iniciatives socials amb desconeguts.		
<i>En cas afirmatiu:</i>		
• Quantitat:		
• Qualitat:		

CONTACTE OCULAR:	si	no
• Realitza contacte ocular amb objectes coneguts:		
• Auditius		
• Visuais		
• Tàctils		
• Realitza contacte ocular amb objectes no coneguts:		
• Auditius		
• Visuais		
• Tàctils		

• Realitza contacte ocular amb persones conegudes:		
• Adults referents		
• Companys d'aula		
• Realitza contacte ocular amb persones no conegudes:		
• Altres adults		
• Altres nens		

SEGUIMENT VISUAL:	si	no
• Realitza contacte ocular amb objectes coneguts:		
• Auditiu		
• Visuals		
• Tàctils		
• Realitza contacte ocular amb objectes no coneguts:		
• Auditiu		
• Visuals		
• Tàctils		
• Realitza contacte ocular amb persones conegudes:		
• Adults referents		
• Companys d'aula		
• Realitza contacte ocular amb persones no conegudes:		
• Altres adults		
• Altres nens		

ATENCIÓ CONJUNTA:	si	no
• Manté l'atenció conjunta amb l'adult.		
• Manté l'atenció conjunta amb el company.		
• Manté l'atenció conjunta amb l'aula.		

IMITACIÓ:	si	no
• Realitza imitació corporal amb l'adult.		
• Realitza imitació corporal amb els companys.		
• Realitza imitació vocal amb l'adult.		
• Realitza imitació vocal amb els companys.		
• Realitza imitació motriu amb l'adult.		
• Realitza imitació motriu amb els companys.		

INVASIÓ DEL PROPÍ ESPAI
Descripció de com viu quan els adults o companys invaeixen el seu espai.

COMPORTAMENT SOCIALMENT INACCEPTABLE:
Descripció dels comportaments socialment inacceptables (erupcions, crits, etc.).

AÏLLAMENT	si	no
Es mostra aïllat?		
<i>Situacions d'aïllament:</i>		

RUTINES	si	no
• Realitza rutines constants durant el dia?		
<i>Descripció de les rutines:</i>		
<i>Intensitat:</i>		
• Realitza rutines a l'hora de realitzar una activitat concreta:		
<i>Descripció de les rutines:</i>		
<i>Intensitat:</i>		

SALUTACIÓ I ACOMIADAMENT	si	no
Utilitza la paraula "hola" quan arriba als diferents llocs?		
<i>En cas positiu, escriure en quines situacions:</i>		
Utilitza la paraula "adéu" quan marxa dels diferents llocs?		
<i>En cas positiu, escriure en quines situacions:</i>		

RABIETES	si	no
Al llarg del dia fa alguna rabieta?		
<i>En cas afirmatiu, escriure el tipus de rabieta que realitza i el PERQUÈ creiem que la realitza:</i>		

SOMRIURE	si	no
• Somriu a l'adult referent.		
• Somriu als companys d'aula.		
• Somriu als altres adults.		
• Somriu als altres nens.		
• Somriu sol.		
• Somriu quan aconsegueix algun objecte.		
• Somriu quan realitza activitats.		
• Somriu espontàniament.		
<i>En cas afirmatiu escriure les diferents situacions:</i>		

CONTACTE FÍSIC	si	no
• Accepta que els adults el mirin.		
• Accepta que els nens el mirin.		
• Accepta que els adults li facin petons.		
• Accepta que els nens li facin petons.		
• Accepta que els adults li facin abraçades.		
• Accepta que els nens li facin abraçades.		
• Accepta el contacte físic en general.		
• Mira els adults.		
• Mira els nens.		

• Fa petons als adults.		
• Fa petons als nens.		
• Fa abraçades als adults.		
• Fa abraçades als nens.		
<i>Observacions:</i>		

COMUNICACIÓ (què fa quan se li dóna un objecte)

INTENCIÓ COMUNICATIVA	si	no
• Té intenció comunicativa informativa.		
• Té intenció comunicativa persuasiva (convèncer).		
• Té intenció comunicativa apel·lativa (ordenar).		
• Té intenció comunicativa d'advertència (preveure/avisar).		

EINES COMUNICATIVES:	si	no
• Assenyalta els objectes que vol.		
• Emet algun sons.		
• Diu paraules.		
• Utilitza la frase.		

FUNCIÓ COMUNICATIVA	si	no
• Coneix la funció de la comunicació.		
• Demana alguna cosa.		
• Crida l'atenció.		
• Expressa refús.		
• Fa comentaris.		
• Dóna informació.		
• Demana informació.		
• Expressa emocions.		

CONTINGUTS COMUNICATIUS	si	no
• Utilitza el gest.		
• Utilitza el so.		
• Utilitza una sola paraula.		
• Utilitza dues paraules juntes.		
• Utilitza tres paraules juntes.		
• Utilitza la frase.		
• Utilitza el relat.		
• Fa ecolàlies.		
• Fa preguntes.		
• Segueix una conversa.		
• Participa en un diàleg.		

Observacions:

COMPRESIÓ	si	no
• Respon al seu nom.		
• Respon al NO o PARA/STOP.		
• Segueix ordres simples.		
• Segueix ordres compostes.		

EL JOC

EXPLORACIÓ AMB LES JOGUINES
(tipus de joguina, "possibles obsessions", etc.).

JOC SIMBÒLIC

ROLE-PLAY

JOCS CONJUNTS AMB L'ADULT

JOCS CONJUNTS AMB ALTRES COMPANYS

HÀBITS OBSERVATS A L'AULA

ALIMENTACIÓ

VESTIR/DESVESTIR

DESPLAÇAMENT

CONTROL D'ESFÍNTERS

HIGIENE PERSONAL

HÀBITS DEL SON

CONDUCTES PROBLEMÀTIQUES

CONDUCTES DISRUPTIVES	si	no
• Fa conductes disruptives a l'aula.		
<i>En cas afirmatiu, intensitat i freqüència que es dóna i "perquè" es donen:</i>		

AGRESSIONS I AUTOAGRESSIONS	si	no
• S'autoagredeix.		
• Agredeix els companys.		
• Agredeix l'adult.		

En cas afirmatiu, intensitat i freqüència que es dóna i "perquè" es donen:

ESTEREOTÍPIES	si	no
• Fa estereotípies.		
<i>En cas afirmatiu, intensitat i freqüència que es dóna i "perquè" es donen:</i>		

PICA	si	no
<i>En cas afirmatiu, intensitat que es dóna i "perquè" es dóna:</i>		

FÒBIES	si	no
• Mostra tenir fòbies.		
<i>En cas afirmatiu, intensitat i freqüència que es dóna i "perquè" es donen:</i>		

ANGOIXES	si	no
• Mostra angoixa.		
<i>En cas afirmatiu, intensitat i freqüència que es dóna i "perquè" es donen:</i>		

DESTRUCCIÓ	si	no
• Destrucció d'objectes.		
• Destrucció de treballs propis realitzats.		
• Destrucció de coses dels altres.		
<i>En cas afirmatiu, intensitat i freqüència que es dóna i "perquè" es donen:</i>		

HIPERSENSIBILITAT	si	no
• Mostra hipersensibilitat lumínica.		
• Mostra hipersensibilitat auditiva.		
• Mostra hipersensibilitat visual (formes concretes, colors...).		
<i>En cas afirmatiu, intensitat i freqüència que es dóna i "perquè" es donen:</i>		

TOLERÀNCIA AL DOLOR
<i>Describeu el grau de tolerància al dolor:</i>

OBSESSIIONS	si	no
• Mostra algun tipus d'obsessió.		
<i>En cas afirmatiu, descriure quines, intensitat i freqüència que es dóna i "perquè" es donen:</i>		

RUTINES	si	no
• Mostra rutines rígides.		
<i>En cas afirmatiu, descriure quines, intensitat i freqüència que es dóna i "perquè" es donen:</i>		

PREFERÈNCIES

JOGUINES PRÒPIES

ALTRES JOGUINES

<i>Joguines tàctils:</i>
<i>Joguines visuals:</i>
<i>Joguines auditives:</i>

ACTIVITATS

--

ALIMENTS

--

EVOLUCIÓ SENSORIAL I COGNITIVA

RESPOSTA QUE TÉ QUAN EL CRIDES

--

RESPOSTA QUE TÉ QUAN REP ELOGIS

--

MIRA PERSONES/ANIMALS

--

MIRA TV/ PANTALLA ORDINADOR

--

EXPRESSIÓ FACIAL

--

COMPRENSIÓ HISTÒRIES TV/ ORDINADOR

--

CONSCIÈNCIA DE PERILL

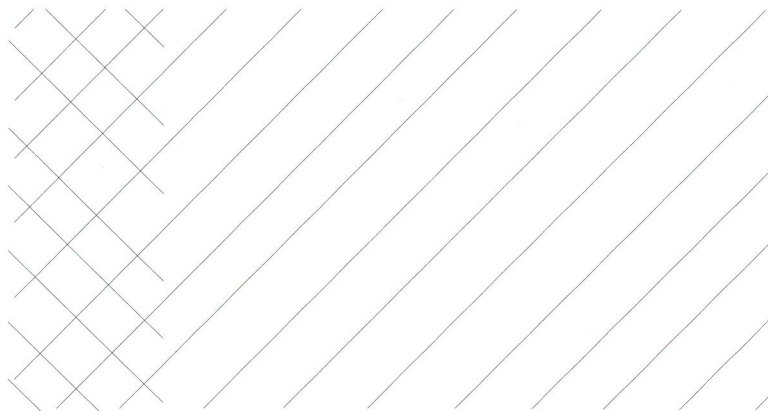
--

IMAGINACIÓ

--

INICIATIVA PRÒPIA EN ACTIVITATS

--

• **Pla de treball.**

En el pla de treball, de manera clara i concreta, marquem els acords que es prenen entre els serveis, la família i l'escola. És un document que no ha de ser extens, que en un sol full es concretin objectius, horaris, agents implicats i quines accions es faran per aconseguir els objectius proposats.

És important temporalitzar d'entrada les coordinacions per tal de fer coincidir l'agenda, ja que al treballar amb xarxa i haver diverses persones implicades, normalment és difícil trobar el moment per a les reunions.

Un aspecte important és posar una data de revisió del pla de treball per poder canviar objectius assolits o variar aspectes segons els canvis que es vagin produint.

Tenim en compte que la família ha de ser un dels agents implicats i que intervé en el treball i per tant, se l'ha de tenir en compte en algunes de les accions i coordinacions.

El pla de treball s'ha d'incloure en el PI, si aquest està fet.

PLA DE TREBALL

CURS:		DATA:		Nº:	
ALUMNE:					
CENTRE:					
HORARI D'ATENCIÓ:					
CURS:					
OBJECTIUS:	ACCIONS:	INTERVENEN:			
COORDINACIONS:	OBJECTIU:	SERVEIS:			
REVISIÓ /AVALUACIÓ:	INDICADORS:	EINES:			
Data:					

Correspondencia amb els autors: Centre d'educació especial Joan XXII d'Olot i Comarca. E-mail: b7004441@xtec.cat